

okrajnega šolskega sveta eden od izvedencev krajnega šolskega sveta kot krajni šolski nadzornik. Udje krajnega šolskega sveta imajo pravico, v šole priti, da se prepričajo, v katerem stanju da so šole. Na tistih šolah, kjer je več učiteljev, ima krajni šolski nadzornik pravico, pričujoč biti pri učiteljski konferenci. (Dalje prih.)

Kmetijski pouk v ljudski šoli.

Spisal A. Likozar.

Eden izmed najvažnejših virov človeške blaginje je kmetijstvo, ki je uravnano po umnih in znanstvenih zakonih. Kmetijstvo je znanstvo; treba se ga je učiti. Zaradi tega država, oziroma posamezne dežele skrbe v to, da se ustanovljajo kmetijske šole, v katerih se bodoči kmetovavci umno odgoje ter pripravljajo za svoj velevažni posel.

Vsaka dežela stori to po svojih močeh. Na Kranjskem imamo zgledno deželno vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo na Grmu, kjer se posamezni kmetovavčevi sinovi temeljito izobražujejo v umnem kmetijstvu. Ker pa morejo omenjeno kmetijsko šolo le posamezni obiskovati, zato je ljudska šola pri nas tisti zavod, ki ima vsi mladini vcepiti prva in najtehtnejša pravila umnega gospodarstva.

Kako naj se pa pouk v kmetijstvu deli v ljudski šoli, so posamezni učitelji kaj različnega mnenja. Nekateri poučujejo kmetijstvo v zvezi s ponavljavno šolo, a največ ga poučujejo kot samostojni predmet v posebnih urah.

Moj — sicer ne merodajni — nasvet glede praktične upeljave kmetijskega pouka v ljudske šole bi bil ta-le: Kmetijski pouk v ljudski šoli naj se poučuje v štirih oddelkih in sicer: 1. V vsakdanji šoli. 2. Kot samostojni predmet v posebnih urah. 3. V ponavljavni šoli z dečki. 4. V ponavljavni šoli z deklicami.

1. Kmetijski pouk v vsakdanji šoli. Že pri nazornem pouku v nižjih oddelkih vsakdanje šole naj se učitelj poslužuje prvih glavnih treh prirodopisnih oddelkov (živalstvo, rastlinstvo in rudinstvo) domačega kraja, kar naj potem dopolnjuje po vseh oddelkih do izvršitve vsakdanje šole.

V višjih oddelkih ljudske šole lahko mnogo stori za kmetijski pouk pri računstvu, spisnih vajah in prirodopisju. Večji del računskih nalog naj vzame iz kmetovavčevega življenja.

Pri prirodopisnem pouku naj se učenci docela seznanijo s kmetijstvu koristnimi in škodljivimi živalmi, prve umno rediti in varovati, druge zatirati; s kulturnimi rastlinami in z različnimi vrstami kamenja domačega kraja. Posebno pri žužkih in njih zalegi je treba učencem natančno razložiti njih razvoj, premembe in življenje. Vse to jim učitelj lahko v prirodi pokaže. Vsak učitelj si s svojimi učenci za kratek čas lahko nabere in napravi prirodopisno zbirko živalstva, rastlinstva in rudinstva, ki mu bode pri teoretiškem pouku dobro služila v pojasnilo. To je pravi teoretiško-praktični prirodopisni pouk ljudske šole, od katerega bode imela odrasla mladina v javnem življenju gotovo mnogovrstnih koristi.

2. Kmetijski pouk kot samostojni predmet v posebnih urah. V ta tečaj naj bi učitelj sprejel vse dečke od 10.—14. leta, torej bi ga obiskoval vsak po 4 leta. Poučeval naj bi učitelj po 2 uri na teden celo

leto: v zimskem tečaju teoretiško, a v poletnem tečaju praktično. Tvarino naj bi učitelj vsako leto do konca predelal. Učenci bi se prvo leto učili, a tri leta bi potem ponavljali. Tako bi si vsak učenec vso stvarino, kar bi se je v tem tečaju učilo, dodobra osvojil. Kaj pa bi se učilo vse v tem tečaju? Učenci v tem tečaju bi morali zadobiti splošno podlago k umnemu kmetovanju. Kaj pa je umno kmetovanje? Umno kmetuje tisti, kdor star način kmetovanja opazuje ter ono, kar dobrega najde, še izboljša, a slabo z dobrim nadomesti ter tako s kolikor mogoče majhnimi stroški veliko dobička od svoje kmetije dobiva.

Da bode to kmetovavcu mogoče, mora pa: 1. dobro poznati svojo zemljo, ki jo obdeluje, 2. vedeti, kako se obdelujejo in izboljšujejo polje, travniki in vrtovi, 3. katere kulturne rastline mu je sejati in saditi ter katere živali mu je rediti glede na časovne in krajevne razmere.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz sežanskega okraja. Letos ni imelo učiteljstvo našega okraja svoje uradne učiteljske konferencije. Okrajni šolski svet je pa naznanil z odlokom z dne 24. vel. travna 1898, št. 1040, da se bodo vsled sklepa okrajnega šolskega sveta z dne 3. svečna t. l. mesto dosedanje uradne okrajne učiteljske konference prirejale krajne konference in sicer:

1. Prvi oddelek krajne konference je sestavljen iz učiteljstva na šolah: Nabrežina, Šempotaj, Zgovik, Devinščina, Mavhinje, Brestovica.

2. Drugi oddelek: Komen, Kostanjevica, Suta, Temnica, Vojšćica, Gorjansko, Škrbina, Gabrovica.

3. Tretji oddelek: Skopo, Kopriva, Dutovlje, Pliskovica, Štanjel, Kobiljeglava, Branica, Štjak.

4. Četrti oddelek: Sežana, Storje, Karlje, Povir, Repentabor, Tomaj, Avber, Stomaž.

5. Peti oddelek: Divača, Škocijan, Rodik, Lokev, Podgrad, Vatovlje, Barka.

Za prvi oddelek je bila določena konferenca v Nabrežini dne 18. rožnika, za drugi v Komnu dne 20. rožnika, za tretji v Skopu dne 22. rožnika, za četrti v Sežani dne 27. rožnika in za peti v Divači dne 30. rožnika. Vsak učitelj(ica), službujoč na eni, v oddelku omenjeni šoli se je moral udeležiti krajne konference istega oddelka. Zunanji udi so dobili 3 gld. in učitelj(ica) dotičnega kraja, kjer se je vršila konferenca, po 2 gld. dijet, ostalim učiteljem in učiteljicam, kateri ne sodijo k oddelku, imajočemu lokalno konferenco, je bilo prosto, udeležiti se drugih konferenc, a brez vsake odškodnine. Začetek vsake konference je bil ob 9 uri zjutraj v dotičnem šolskem posloplju.

Vzporod vsake konference je bil:

1.) Poročilo nadzornikovo.

2.) Volitev namestnika in 2 zapisnikarjev.

3.) Pouk (poldrugo uro) in sicer v I. oddelku g. nadučitelj Fr. Tomšič z Nabrežine; za 2. in 3. šolsko leto: Uporabno računstvo (prve pol ure); čitanje (druge pol ure); spisje — narekovanje (tretje pol ure). — V II. oddelku gđc. učiteljica Jugerl iz Komna v III. razredu, 4. šolskem letu. Spisje: Opis cvetic (prve pol ure); zemljepis: Dalmacija (druge pol ure); Slovnica: analiza stavkov in besed (tretje pol ure). — III. oddelek gospod učitelj Jožef Tomšič s Skopene. V višji skupini 4. in 5. šolsko leto. Računstvo: navadni drobci po II. stopnji (prve pol ure); Prirodopis s 6. letniki: 43. košček „Strupene jagode“ (druge pol ure). Spisje: Ciril in Metod po načrtu (tretje pol ure s 4. in 5. letniki). — IV. oddelek gđc. Cazafura v Sežani. I. razred (2. šolsko leto) Nazorni uk. Travnik (prve pol ure). Slovnisko spisje (druge pol ure). Čitanje: Dobra večerja (tretje pol ure). — V. oddelek

g. učitelj Bano v Divači v višji skupini. Zgodovina: Rudolf IV. Ustanovnik (prve pol ure s 6. letniki). Slov-nica — skróeni stavek z več osebkami (druge pol ure s 4. in 5. letniki). Računstvo: Obrestni računi po III. stopnji (tretje pol ure s 6. letniki).

4.) Kritika o pouku.

5.) Vzgoja patrijotizma v ljudski šoli in kako bi šolska mladež slavila 50letnico cesarjevega vladanja. Ta pismeni izdelek je sleharni učitelj ali učiteljica spisal — razen referentov.

6.) Razni predlogi.

Slednjič moram omeniti, da te krajne konference se niso kaj posebno dobro obnesle. Učiteljstvo okraja je bilo razdeljeno ali razcepljeno na pet delov, akoravno ni okraj kaj posebno prostran. Take krajne konference so običajne že več let v Goriškem okraju. Letos je visoki deželni šolski svet po inicijativi okrajnega šolskega sveta dovolil tudi za naš okraj take konference, kar pa za naš okraj ni umestno. § 46. — točka 1. — šolskega zakona z dne 2. vel. travna 1883. l. zahteva, da mora biti vsako leto v vsakem šolskem okraju ena redna učiteljska konferenca. Upam, da v bodoče se ne bodo več prirejale take krajne konference, ker tuintam kršijo postavne določbe in za naš malo prostran okoliš niso potrebne. — Tako n. pr. se mora vsled 7. točke omenjenega paragrafa v okrajni učiteljski konferenci voliti stalni odbor in baš tako vsled točke 8. tega paragrafa biblijotečni odsek, kar se pa v krajnih konferencah ni zgodilo ali ni moglo zgoditi. Tako je učiteljstvo našega okraja letos, t. j. za to novo šolsko leto, brez zakonitega stalnega in knjižničnega odbora. Dalje moram omeniti, da v krajnih konferencah ni bilo na vzporedno poročila o okrajni učiteljski knjižnici. Tedaj učiteljstvo ne zna, kako stojimo z denarnico, v katero plačujemo svojega $\frac{1}{2}\%$. Učiteljstvo tedaj želi, da se zopet uvedejo okrajne učiteljske konference tudi zbog tega, ker so se mu sedaj dijete in potnine kršile, zakaj vsak zunanji ud konference je dobil za udeležitev h konferenci 3 gld. in domači udi, v kraju konference, pa 2 gld.; tedaj so dobili zunanji udi po 1 gld. več nego domači. Vprašam: Kdo popelje oddaljenega učitelja h konferenci za 1 gld.? — Prej smo dobivali postavne dijete: 5, 10 in celo 12 gld. in sicer po daljavi kraja od kraja (Sežana) konference; a sedaj so nam še to vzeli, četudi so letne plače tako majhne.

Poleg tega imajo krajne konference še to nedostatnost, da se učiteljstvo vsega okraja nikdar skupaj ne vidi pri konferenci, zakaj vsak ud učiteljstva ne more plačevati stroškov za udeležitev k vsaki krajni konferenci. — Lepo je tedaj, da je vse učiteljstvo enega okraja vsaj enkrat v letu skupaj zbrano pri okrajni učiteljski konferenci. Tam si drug drugemu segamo v roke, spoznavamo še ne znane (nove) kolege in kolegince, se udeležimo skupnega obeda, kjer kakšno pošteno povemo in po stari slovenski navadi lepe slovenske pesmi zapojemo. Filozof Kant pravi, da razen pesništva ima petje največjo moč do srca, in že Plato je pisal, da je petje npravstveni zakon; njemu se zahvaljuje svet za svojo dušo. Tudi škof Slomšek je pisal v „Drobtinah“, da „dobro petje povzdiguje in požlahtnuje sreca ter razjasnjuje človeškega duha“. — In ravno mi učitelji in učiteljice smo večkrat razvedrila in razjasnjevanja duha potrebni. To se pa pri okrajnih učiteljskih konferencah v obilni meri lahko dožene. — Zaradi tega: Videant con-sules! —

Nadmorski.

Iz Istre. (Po zaključku.) Ukrep odborove seje „učiteljskega društva za koperski okraj“, priobčen v „Edinosti“ št. 209., me ni prav nič presenetil. Znane so mi razmere in dobro vem, od kod piha veter. Bilo je vedno tako, kaj boljšega se tudi ne pričakuje. Kolega — proti kolegu; saj ni nič novega. Neki kolega istega odbora mi je v neki družbi z veseljem nazdravljaj, ko je bral moj spis. Od kod ta izprememba v par dneh? Živio — pritisk! — Torej ta odbor se ne vjema z onim, kar je bilo rečeno o naših učiteljskih razmerah v Istri po novinah (ker „Edinost“ ne bi bila sprejela vsega) in kar pa ni nobeden nič ovrge. Tako se je n. pr. pisalo, da so nekateri naših

gospodov poslancev časih tuintam komu kaj povedali, da oni sami ne mislijo, da bi se učiteljstvu kaj poboljšalo. Potem, ker so oni proti taksam, ki jih je mislila večina vpeljati, se je reklo, da bi bilo prav, ko bi bili prej ali slej predlagali naši gospodje poslanci kak drug mali povisek davka za šolo. Naj bi kdo predlagal, da se plačilne vrste uredé po starosti in kvalifikaciji. Vemo, da po sedanjem krajevnem zistemu zavzemajo I. plačilno vrsto le italijanske šole; slovanska je le ena sama v I. plačilni vrsti, a učiteljev je pa ena tretjina.

Hotelo se je reči, da s takimi predlogami bi bili gospodje poslanci pokazali vsaj voljo do nas. Če propadejo, no, saj vedo, da propadejo tudi pri drugih rečeh, ki jih vendar predlagajo. In vse take in enake reči smo preresetovali mnogokrat na naših učiteljskih sestankih — kjer je eden hušji bil kakor drugi. A zdaj, ko se je gospodom poslancem javno namignilo — so gospodje kolegi pri onem odboru kar na mah drugačni. — Po kostanj v žerjavico sem že šel za svoje kolege v Istri, in pomagalo je. Tudi to me prav nič ne plaši — ne vstrašim se.

Značilno je tudi to: med tem, ko bodo druga učiteljska društva po Istri že skoro nabrala z okrožnico denar in imajo že svojega deputata, ni oni odbor, kakor je videti, še nič gotovega ukrenil, ampak vzel je novo smer in skliče shod v Trstu, kjer se lahko še kaj skuha in zavleče. In ostala učiteljska društva, ki delajo sedaj v zmislu mojih predlogov, ki se jim ni niti sanjalo, da ono drugo kaj takega ukrene, se ne bodem prav nič čudil, če enako bombo tudi ono vrže v par dneh. Take so tu razmere. In ste jih li videli, gospod urednik, kako so bili nekateri iz Istre v Ljubljani pri „Zavezi“ hudi, odločni za našo stvar; in eden, vem, da Vam je še celo odposlal list brez podpisa, da pomagajte, kar se da v svojem listu, odločno za učiteljstvo v Istri. Ali ni to že smešno! Doma taki, drugod drugačni, ko jih nobeden ne vidi. Ko pridemo skupaj, se Vam pritožujejo o veliki „mizeriji“ ter zabavljajo črez poslance in vse, da se nobeden zanje ne briga in nobeden zanje ne potegne. Takim učiteljskim „lamentacijam“ se bojn jaz le smejal v bodočnosti. Mnogokrat sem se potegnil za učiteljstvo — ali ni vredno več, da bi se človek trudil.

Iz radovljiškega okraja. (Odkritje nagrobnega spomenika.) Učiteljsko društvo za radovljiški okraj je odkrilo na Koroški Beli dne 6. vinotoka t. l. svojemu prerano umrlemu tovarišu Antonu Triplatu skromen, a lep nagrobni spomenik ob lepi, izvanredno obilni udeležbi gospodov učiteljev-tovarišev, gospodičin učiteljic-tovarišic domačega okraja; bila je — razen Bohinjske doline — zastopana skoraj vsaka šola našega okraja. Ob 10. uri je bila peta maša zadušnica, katere so se udeležili vsi udje slavnega krajnega šolskega sveta na Koroški Beli, šolska mladina s svojim vodjo-učiteljem, mnogo preprostega ljudstva in 23 p. n. gospodov učiteljev in gdc. učiteljic. Šveto mašo je daroval domači župnik, č. gospod Turk, pri kateri je prav okusno pel in orglal gosp. nadučitelj z Jesenic. Takoj po maši je šlo vse na novo — ne dolgo zgrajeno — pokopališče, kjer se je pred spomenikom odpela „Libera“, blagoslovil spomenik in kjer je slednjič gosp. predsednik učiteljskega društva za radovljiški okraj s primernimi besedami vzel slovo od tako dragega nam tovariša Antona Triplata; tu si lahko zapazil marsikateremu zaigrati solze v očesu. Po dokončanem opravi se je zbralo vse učiteljstvo razen treh v g. Kraupa gostilnici na Javorniku pri skupnem kosilu.

Nagrobní spomenik je izklesal znani kipar iz Radovljice g. Vurnik iz sivega koroškega mramorja, ki meri v višočini skoraj dva metra. Z zlatimi črkami vrezan napis se glasi: Tu počiva gospod Anton Triplat, rojen v Žirovnici dne 17. kimovca 1860. l. umrl kot učitelj na Koroški Beli dne 19. svečana 1898. l. Naj v miru počiva!

Postavili njega prijatelji in učiteljsko društvo za radovljiški okraj.

Nagrobní spomenik je — kakor že rečeno — skromen a zelo ličen ter stane okroglo 96 kron; napravilo ga je v družbi nekaterih prijateljev Triplatovih učiteljsko društvo za radovljiški okraj.

Za nagrobni spomenik so prispevali: G. Triplat Jožef, brat rajnega, 20 K; g. župan Anton Šoklič 10 K; g. Kolkaj, prvi občinski svetovavec, 4 K; g. Čop Ivan, posestnik v Mostah, 4 K; gospa Čopova iz Most 1 K in g. Fr. Praprotnik, vpokojeni učitelj, 1 K. Poleg tega je pa še g. župan Anton Šoklič brezplačno pripeljal spomenik iz Radovljice na Koroško Belo in mati rajnega Triplata je spomenik ob svojih stroških vzdala na grobu.

Vsem dobrotnikom plačaj Bog stotero! Ti, Tone, pa počivaj v miru!

Zares, veselo je bilo opazovati v tolikem številu zbrane — za naš mali okraj veliko število — gospode učitelje in gđe. učiteljice, kako jih je preprosto ljudstvo z največjim spoštovanjem pozdravljalo in kako jim je ta množica ljudskih odgojiteljev imponirala. Bi li ne bilo koristno in potrebno, da bi se nas pri vsaki taki in podobni priliki zbralo morda še več, ker s tem si tudi pridobivamo prepotrebni ugled pri preprostem narodu!

Znano nam je vsem, da so časi še zmerom zelo resni, da imamo — posebno po vaseh — še zmerom precej takozvanih prijateljev šole in učiteljstva.

Tovariš.

Iz postojnskega okraja. Naše učiteljsko društvo si je zopet osvetlilo lice in naš stan je zopet pokazal, da se zaveda svojih dolžnosti s tem, da spoštuje tudi drage pokojnike. Dne 29. kimovca smo slovesno odkrili nagrobni spomenik pokojnemu nadučitelju P. Kavčiču v Senožečah. Seveda je bila vsa slovesnost bolj privatnega značaja in udeležba pičla, ker je dež lil tako vztrajno, kakor bi prav vedel, koliko je zamudil prešla dva meseca. Slovesno sv. mašo zadušnico je služil preč. g. J. Okorn. Udeležili so se je znanci in prijatelji pokojnikovi, šolska mladina in 8 tovarišev — dva celo iz Vipave — z eno gospico kolegino. Na grobu smo odpeli „Liberio“ in se poslovili od prerano umrlega tovariša. Zaradi deževja ni bilo mogoče govoriti na grobu. — Spomenik je nad 1¹/₂ m visoka piramida s primernim napisom. Napravil ga je za skromno ceno g. M. Tomažič iz Vipave. — Rekli smo še eno ali dve ter se zopet ločili v dežju in zavesti, da je izvršeno dobro delo.

Ivo.

Iz učiteljskih krogov na Goriškem. Vsled postave z dne 19. kimovca 1898. leta so se dohodki učiteljstva na državnih šolah regulirali tako-le: Prva stalna plača def. učitelja srednje šole (gimnazije, realke) znaša 1400 gld. na leto. Vsakemu stalnemu učitelju se vsakih pet let ti dohodki povišajo in to do končanega 25 letnega službovanja. Povišajo se ti dohodki pri prvi in drugi petletnini za 200 gld. in po preteku naslednjih treh petletnin za 300 na leto. — Ravnatelj ima poleg plače še 500 gld. opravilne doklade. Ravnatelji so v VII. činovnem razredu, a lahko dospejo tudi v VI. razred; a to se lahko zgodi po peti letnini. Def. učitelji so v IX. činovnem razredu in dospejo vsled uspešnega delovanja v VIII. in celo VII. razred. — V VIII. razred pridejo po podeljenju druge in v VII. razred po podeljenju četrte petletnine. V posebnih slučajih, na pr. vsled izvrstnega in jako pohvalnega delovanja, pride lahko učitelj ali ravnatelj še prej v označeni razred. Pravi ali definitivni učitelji imajo naslov „profesor“. Ravnatelji imajo pravico do prostega stanovanja ali pa do odškodnine. Provizorični učitelji imajo 1200 gld. letne plače in so v IX. plačilnem razredu. Za supriranje izpisanih in nenameščenih služb se podeljujejo remuneracije in za jezikovni predmet 60 gld., za druge predmete 50 gld., za risanje in telovadbo 40 gld., ako imajo dotični sposobnost za te predmete; ako pa tega nimajo, dobivajo 48, 40 in 32 gld. za vsako tedensko učno uro na leto. Naučno ministrstvo podeljuje učiteljstvu, ki se odlikuje na znanstvenem in pedagogično-didaktičnem polju, podpore v znesku 500 gld. Vsled te šolske postave dobivajo tudi glavni učitelji na učiteljskih 1400 gld. letne plače. Vsak glavni učitelj ima pravico do petletnine in to do končanega 26 letnega službovanja. Po preteku prvih-pet let dobi prvo petletnino in potem dobi še tri petletnine po 300 gld. na leto. Ravnatelj učiteljskega ima poleg tega pravico do prostega stanovanja ali 500 gld. stanarine. Provizorični glavni učitelji imajo 1200 gld. letne plače in so tudi v IX. či-

novnem razredu. Ravnatelji učiteljskih so v VII. plač. razredu, pa lahko dospejo v VI. razred, a to po peti petletnini. Glavni učitelji so v IX. razredu; po drugi petletnini pridejo v VIII. in po četrth petletnini v VII. razred. V posebnih slučajih, kakor je bilo že prej omenjeno, dospejo v te razrede še prej. Plača vadniškega učitelja je 1100 gld. in ta dobi še pet petletnic in sicer prvi dve po 100 gld. in zadnje tri po 150 gld. Plača vadniškega podučitelja je 700 gld. — Vadniški učitelji so v X. in podučitelji v XI. razredu. Provizorični vadniški učitelji dobivajo 1000 gld. in pravi podučitelji — kakor definitivni — 700 gld. letne plače in so tudi v X., oziroma XI. razredu. To je kratko jedro nove šolske postave, tičeče se srednješolskega in vadniškega učiteljstva. Sedaj pa naj se pogleda plače našega ljudskošolskega učiteljstva, in naj se jih primerja vsaj z onimi vadniškega učiteljstva, to je z onim, ki ima baš take sposobnosti in take študije, kakor ljudskošolski učitelji in gotovo mora vsakega pravicoljuba obdati — zona — 400, 500, 600 gld. letne plače imamo in petletnine po 10⁰/_o. Podučitelj na vadnici, imajoč 700 gld. letne plače, ki je še mlad in komaj izšolan kandidat, ima že več kakor nadučitelj ali učitelj I. plačilne vrste, ki je v svoji službi že osivel. Res krasna slika našega ljudsko-šolskega učiteljstva! Zato pač ni čudno, ako je naše učiteljstvo do kraja obupano in životari v skrajni nezadovoljnosti. Kako naj živi stanu primerno s takimi dohodki? Kako naj redi družino? Marsikdo poreče, naj se ne poroči. Da, vse prav. Ali pa poznajo taki ljudje, ki tako govorijo, učiteljevo življenje — na vasi? Gotovo ne. Naj bi taki in enaki poskusili le en mesec hraniti se v priprosti kmetijski krčmi na vasi, in potem bodo drugače govorili. Potem bodo znali pisati lamentacije o pokvarjenem želodcu. O obleki, perilu, obuvalu govoriti, je vsaka beseda zaman. Nekogi mislijo, da se take potrebščine v vasi dobijo ceneje kakor v mestu, a taki se čisto motijo. Vse je drago na vasi in večkrat še dražje nego v mestu. Pa čemu nadaljnje jeremijade? Poglejmo še to! Ob 20 letnem službovanju morda dospe učitelj do 700 gld. letne plače; a za te dohodke mora prositi, kar uradniku ni treba. Za vsako petletnino mora prositi, ako je ugodno kvalifikovan, se mu dovoli petletnina, ki znaša 40, 50 ali 60 gld., torej par forintov na mesec več dobi in tedaj naj čaka zopet pet let, da bode dobil na leto zopet par forintov na mesec priklade. Ker so že plače tako majhne, naj bi bile vsaj petletnine po 100 gld! Saj so pri državnih učiteljih celo po 150 gld. in še več. Sploh naj bi bile plače vsaj tako odmerjene, kakor so na Kranjskem, kjer ima učitelj II. vrste 700 in I. vrste 800 gld. letne plače, tako se učitelj že lažje priklopi do boljših dohodkov. Naj tedaj merodajni faktorji resno mislijo in delujejo na povišanje učiteljskih plač. Mnogo je takih gospodov, katerim so sedaj povišali plače, ker so uradniki, profesorji itd., in sedé pri „zeleni mizi“ ter so zadovoljni tega veselega čina naše vlade. Naj se tedaj potrudijo in naj povsod, kjer je možno, vplivajo za izboljšanje naših dohodkov. Naj porabijo v to namero — pero in naj obveščajo o našem slabem, slabem stanju višje kroge, ki se masté pri polnih skledah in loncih; naj jim povedo, da je mnogo učiteljskih družin, ki so lačne kruha in polente. Kako naj pa pošiljajo svoje otroke v mesto v šolo, da se nadalje izšolajo? Tako popisovanje bode obrisalo mnogokomu — solze in mnogo učiteljskih družin se bode spomnilo takega dobrotnika. O tem bi se dalo mnogo pisati, pa naj zadostuje to. Apelujemo na naše poslance, na naše šolske oblastnike, da glede tega kaj ukrenejo, zakaj ne samo, kar veleva mu stan, ampak kar more, je mož storiti dolžan. — Končno nasvetujem vsem svojim kolegom, naj bi ukrenili čim preje, da pojde deputacija učiteljev k Njegovemu Veličanstvu na Dunaj, da položi v podobi spomenice naše težnje pred njegov prestol. Tako je nasvetoval kologa v članku „Naše učitelstvo na Goriškem“ v 77. št. „Soče“ z dne 27. septembra t. l. — To bi bilo umestno; tedaj naprej! Bog in sreča junaška!

„Sl. N.“